MANIFEST

I. W. I. P.

KAROLA LITTAVORA CHREPTOWICZA

Marſzałka Konfederacyi Piſarza Ziemskiego y Posła Powiatu Grodzienskiego na Seym Extraordynarijny Warſzawski Ru^o. 1767. Mca Octobra 5. Dnia.

ROku 1767. Mieſięca Octobra 26. Dnia Stanovvſzy oſobiſcie przed Aktami Ziemskiemi Povviatu Grodzienskiego I. W. I. P. Karol Littavor Chreptovvicz Marſzałek Konfederacij Piſarz Ziemski i Poseł Przeſvvietnego Powiatu Grodzienſkiego z Provvincyi W. X. L. na Sejm Exraordinarijny Warſzavvſki obrany, takowy Manifeſt Stilem piſany i ręką Jego vvłaſną podpiſany do Akt. podał Tenoris ſequentis.

Wolnos'c' nad Fortuny, i życie povvażaiący, a Wiarę S. Katolicką Kocioła Rzymskiego nad Wolnos'c' i vvſzelakie vvzględi doczeſne Wiernych Kos'c'iołvvi Xtôvvemu i Ojczyznie Patriotovv obyczaiem przekładaiący na dodpiſie Ręki vvłaſnej niżey vvyrażony z Provincij W. X. L. z Przeſvvietnego Povviatu Grodzien'skiego obrany na Sejm Extraordinarijny za Univverſałami J. K. M. P. N. M. w Roku 1767. na Dżien' 5. Octobra Mieſiąca w Mies'c'ie ſtołecznym Warſzavvie Poseł, proteſtuię ſię najprzod przed Bogiem w Trojcy S. iedynym, Ktoremu Sumnienie iavvne, potym przed całym ſvviatem, i Ojcżyzną Moią, w Tej, przed N. Stanisła-

nisławvem Auguſtem P. M. M. przed całǫ Rzeczǫ-Poſplitǫ, nadto : przed VVſzyſtkiemi Najaſniejſzemi , Potenciami , Oſoblivvie przed Najaſniejſzǫ Imperatorovvǫ Imciǫ całej Roſſij , a proteſtuięſię, & quàm ſolenniſſime manifeſtuię ſię i uſkarżam ſię o to , iż I. VV. Xiǫże Imc. Repnin vvielki pełnomocny Poſeł Roſſijski , maiǫc Roſſijſkie vvojſko dependuiǫcym odvvoli Naijaſniejſzej Monarchini Svvoiej Ordinanſom ſobie poruczone , użył go nie vvedług czyſtej intencij tejże N. Imperatorovvej Iemci , Ktorǫ ordinovvane było do Korony Polskiej , i Provvincij VV. X. L. ale przecivvnie z vvielkim vvielkiego Iej Maieſtatu pokrzyvvdzeniem , i tak doſvviadczonych ſzczerej , i dobrotlivvie przychilnej Narodovvi Naſzemu Aliantki cnot nieſkazitelnych ubliżeniem , a Narodu naſzego pohańbieniem .

Vide w deklaracij N. Imperatorowey Fol. 17. Fol. 18.

N. Imperatorovva Imc. całey Roſſij iako pełna litośći, mǫdrośći Monarchini , i vvolny Narod naſz reſpektuiǫca ſǫſiadka , słyſzǫc ziednej ſtrony pravvdzivvych Patriotovv vvielkǫ fundamentalnych Pravv odmianǫ (pevvny upadek vvolnośći i panuiǫcej Religii vvnoſzǫcǫ) Zaſmuconych . Z drugiej ſtrony słyſzǫc natężone ſkargi Nieunitovv , i Diſſidentovv iakoby przecivv Ojczyſtym Pravvom i zavvartym z Najaſnieyſzemi Potenciami Traktatom ujmę cierpieli vv vvolnośćiach Religii Svvoich , i vvrovvnym z Katolikami do Ojczyſtych Pre-
W deklaracij fol. 20. rogativv przyſtempie ; przeto dawſzy łaskavvie ucho iedne Zażaleniom , drugie ſpravviedlivvie Zoſtavviwſzy uſprawiedlivvieniom od vvszyſtkich ſtanovv Rzpltej najpevvniejſzym , a uſpravviedlivvieniom vvedług należytego pravv Ojczyſtych panuiǫcej Religii povvażenia , Ukazała N. Imperatorovva Imc. zbavvienne drogi ; przez ſejm Extraordinarijny do Zabieżenia złemu i utrzymania pravv Kardinalnych ; Rzpltǫ od piervviaſtkovv Svvyeh przez vvolnośći Narodovve , i panuiǫcǫ Religiǫ utrzymuiǫcych ,

muiących, podała sposoby iako szczera Aliantka, i w posiłkach Woyskowych przyiazna, i dla Swych przyiacioł wspaniała Monarchini, à podała na to aby Rzpltą naszą, widziała wolną, szczęśliwą, i gruntownie spokojną: Po uspokoieniu zamieszania Statûs, po Administrowaniu Każdemu sprawiedliwości, po wygładzeniu Zupełnym rożnic i nieukontentowania przez żądany Sejm Extraordinarijny. Tym tak słodkim Każdemu Religią i Ojczyznę Kochaiącemu Patriocie powabem, pociągnione Rzpltey Stany od rospaczy do ufności ratowania się; przez generalną Konfederacją, posiłkami N. Imperatorowey Imci wspartą, udały się, tą samą szczerego N.Imperatorowey Imci oświadczenia ponętą, na Sejm Extraordinarijny Zgromadziły się; będąc pewne wolnego i od wszelkich gwałtow bespiecznego publicznych obrad czynienia, według przerzeczonych intencij N. Imperatorowey Imci. Aliści oto w smutnym Zadumieniu, łzami Zalewaiąc się, ujrzały wszystkie stany niewolą, nieszczęśliwość i okropne potomnym czasom Zamieszania; przez I. W. Xcia Repnina Posła Rossijskiego niesłychaną, i nigdzie niepraktikowaną od pełnomocnych Posłow w postronnych mocą poczynione.

Vide w deklaracij N. Imperatorowy fol. 12.

Bo najprzod przed nastempuiącym Sejmem Extraord. Sejmiki złożone, niemal po wszytkich Woiewodztwach, Ziemiach, i Powiatach VVojskiem Rossijskim niewolił, tak do obierania przeznaczonych od Siebie Posłow, jako do pisania i proiektowania instrukcij Poselskich, według Swey, a nie według Sejmikuiących woli; strącaiąc innych Zaprzysiężonych na funkcio Poselską chociaz porządnie obranych, a na to miejsce wtrącaiąc drugich Sobie upodobanych. I. VV. I. Pa. Czackiego Podczaszego VV. K. z najprzedniejszemi Familiami w Polszcze pokrewnionego, cnotą, i zasługami w Ojczyznie znakomitego, w domu Jego własnym, pod gwałtownym Uciskiem warty wojska Rossijskiego przytrzymac i osadzic Kazał;

zał; aby wſpoł Braci iak Sejmikuiącym, tak potym publiczne obrady ſprawuiącym nie mogł bydź ku poradzie i pomocy. Imci Pa. Kożuchowſkiego Konſiliarza generalnej Konfederacij Koronnej, za prawa i wolnośći mężnie obſtawaiącego, activum, & agentem Civem Rzpltej pod bokiem I. K. M. i ſkonfederowanych Stanow obojga Narodow, przed nadchodzącym bliſko Sejmem, z Sądow Konfederackich wyieżdzaiącego z karety wyciągnąć, i porwanego do obozu, wienzić kazał.

Gdy zaś zaczęły ſię publiczne Sejmowe obrady Stanow Rzeczypoſpolitej według żądania N. Imperatowej Imci chentnie zgromadzonych, całe Miaſto VVarſzawę Roſſijſkim wojſkiem opaſawſzy, nie reſpektuiąc na Narodowe prawa, na Senat, i Rycerſtwo, a co wienkſza na N. K. P. M. M., iakby w formalnim attaku, śćiśle oblenżonych, przez wſzyſtek czas Sejmowania trzymał, nikogo z zgromadzonych, Stanow bez ſwoiego biletu niewypuſzczaiąc, i poty wſzyſtkich w tymże oblenżeniu trzymać obiecuiąc, poki na wſzyſtkie Jego propoſicie [prawom, wolnośćiom, Religii dość uciążliwe) nie pozwolą; czego i dotrzymał.

Takim poſtempkiem gdy nieuſtraſzeni Senatorowie, i Posłowie ſtawaiąc przy prawach, wolnośćiach Narodowych, i panuiącej Religii proteſtowali ſię w mowach publicznych, w Sejmowej izbie, przeciw proiektom I. O. Xcia Posła Roſſijſkiego: dalekim od intencij N. Imperatorowej Imci, za to Xże Poſeł Roſſijſki nigdy od wiekow niesłychaną praktiką, Kazał gwałtownie wziąć w niewolą zbrojną renką wojſka Roſſijſkiego napadſzy w nocy z wtorku naſrzode to ieſt dnia 13 Mieſiąca Octobra dwoch Duchownych, trzeciego Swieckiego Senatorow, czwartego Posła VVoiewodztwa Podolſkiego. I. O. Xcia Siewierſkiego Kajetana Sołtyka Biſkupa Krakowſkiego, z pałacu I. VV. Imc. P. Mniſzcha Marſzałka Nadw.

K. I.

K. I. VV. I. Xa' Jozefa Załuſkiego Biſkupa Kiiowſkiego, I. VV. I. P. VVacława Rzewuſkiego VVwdę Krakowſkiego Hetmana Po. Kor. i Snya Jego Staroſte Dolinſkiego Posła, nie reſpelctuiąc na charakter i godnosc' pierwſzego w Polſzcze między Duchowemi Biſkupa, i Senatora I. O. Xcią Imci Siewierſkiego Biſkupa Krakowſkiego, nie przepuſzcaiąc Scisłej rewizij Jego Archivium, nie Kontentuiąc się Surowym exekwowaniem dobr Jego przez wojſko Roſſijskie i Zabraniem Srada, Koni Cugowych i iezdnych, VVołow i bydła rożnego, i innych Sprzentow i ruchomosc'i, także win VVęgierſkich i Zamorſkich. Podobnegoż nie maiąc względu procz Biſkupiej i Senaztorſkiej godnosc'i na ſzendziwe lata i słabosc' zdrowia I. VV. Imci X. Biſkupa Kijowſkiego. Nie uważaiąc takoż na godnosc' pierwſzgo w Ojczyznie VVoiewodę Krakowkiego Senatora i Miniſtra belli, ætate & virtute Zaſzczyconego męża a na zdrowiu wielce upadłego, Lekce ważąc charakter Posła Ste. Dolinſkiego, za to iedynie tak gwałtownie brac' i więzic', a Ku Moſkwie bez przyzwoitych Stanowi, i kondicij wygod, bez pozwolenia nie tylko sługi właſnego żadnego, ale nawet widzenia się, i rozmowy z wſpoł pobranemi niewoli Kollegami, za to mowię iedynie iż (iako Swiadczą publiczne w druku, a od wszyſtkich ſtanow na ſeſſiach Sejmowych słyszane mowy) Senatorowie wedle obowiązku Senatorſkiej przyſięgi. Poseł zas' wedle powinnosc'i VViernego Ojczyznie, i ſwemu VVdżtwu Obywatela, od danej Sobie inſtrukcij Poſelſkiej nie od ſtępuiąc, o to przykładnym męſtwem zaſtawili się, co fundamentalnym prawom i wolnosc'iom Katolickiej Rzpltej szkodliwego bydż ſądzili. Vszakze we wszyſtkich mowach, i czynnoſciach Swych zawſze głembokie uſzanowanie, iak doſtoien'ſtwa, tak ſzczerey w poſiłkach prziazni N. Imperatorowy Imci szczerze, i pokornie oſwiadczali. Swiadczą mowy, liſty miano-

mianowicie I. O. Xçia Imci Siewierskiego Biskupa Krakowskiego do VVoiewodztw Ziem i Powiatow na Sejmiki przed sejmowe drukowany list 10. Augusti Roku 1767. w VVarszawie datowany, ktorym, iako i w innych sejmowych mowach wysoce wielbi, głosi, i wysławia N. Imperatorowy Imci wielkie cnoty, Rzplty naszey nieporownanie przyazne i pomocne. Swiadczy ostatnia przed wzięciem mowa (acż do druku dla zakraczaiącej niewoli nie weszła) ktorey, iako wstystkim Stanom Rzpltey na sessij dnia 12. Octobra głosnej, nikt sumiennie notowac nie może; iakoby I. O. Xże Biskup Krakowski tym obraznie dotknoł Maiestat N. Imperatorowy Imci, iż się żalił na Ukazy Xcia Posła Rossijskiego, gwałt Religii i wolnośći Narodowej czyniące i stanom skonfederowanym Sejmuiącym Rzpltej, co wszytkie czuły stany, O co też i Ia solennie protestuię się, iako Poseł. i że doprászał się Delegacij do Xcia Imci Posła VVielkiego Rossijskiego, aby Delegatom ukazał autentycznie; ieżeli ma wzleceniu sobie tak gwałltowne postępowanie? ponieważ i declaracia N. Imperatorowej Imci przez samegoż Xcia Posła wielkiego Rossijskiego wydana, i listem I. VV. Imci P. Graffa Panina Ministra Rossijskiego upewniona, nie tylko spodziewać się, ale i pomyslić o takich krokach nie pozwala, owszem o wszelakim bespieczeństwie nienaruszonej wolnośći Religii panuiącej i Praw Narodowych upewnia, żądaiąc przezornie aby Rzplta iak niedependuiącą od iakiej mocy gwałtownej była, tak wolnie obrady czyniąc; aby wysledziwszy przyczyny Narod rozrywaiące, one oddaliła, a na skargi, i desideria Nieunitom i Dissidentom gruntownie odpowiedaiąc, sprawiedliwość swoią i niewinność sumiennie, wedle praw i wolnośći prawowiernego Narodu swego, ukazała. Co też gorliwi Duchownego i Swieckiego stanu Patriotowie, Senatorowie i Posłowie uczynic doradzali, wprzod iednak

wy-

wysławszy Posłow do N. Imperatorowej Imci, do Dworow Z. N. Imperatorow, Imcią złączonych, tudzież i do innych Najiasn. Potencyi Katolickich Traktaty Nasze do tej rzeczy służące gwarantuiących, aby wedle ścisłej powinności naszej obwieszczeni, wezwani i zaproszeni przez Posły swoie sądzili, wyświadczyli, i wysłuchawszy obżałowanej od Nieunitow i Dissidentow Rzpltej, decidowali; czylismy co przewinili przeciwko Traktatom Zawartym, i prawom naszym pośrzednictwami i Gwaranciami stwierdzonym, a Ichmciom Nieunitom, i Dissidentom bezprawie, Nam zadane, uczynili? To doradzali baczni na Sejmie Patriotowie; aby potym Nieunici, i Dissidenci tak o teraźniejszym Extraord. sejmie nie mowili, tak go znosić nie usiłowali (gdyby im nie ku myśli poszedł) iako mowią, piszą, i skarżą przed Najiaśniejszą Imperatorową Imcią, i przed innemi z Nią złączonemi Dworami; przeciw Sejmowi, mianowicie anni 1717. i 1736. a najbardziej przeciw Sejmowi 1766. Chwała Bogu że i tych nie dostała niewola ktorzy to doradzali, i protestuiąc się do tamtych zdania przeciw Aktowi limiti Sejmu teraznieyszego, wiązali się; Chwała Bogu że nie są tak oczernione czyste Ich, iak tamtych intencie; o szczere a głębokiego uszanowania czynności N. Imperatorowej Imci dla Rzpltej naszej.

Lecz przeciw tak pewnym dowodom, przeciw sumiennemu wszystkich stanow Rzpltej, i cudzoziemskich Rezidentow, i innemu niezliczonemu swiadectwu, iakoż utrzymać się może deklaracia Xcia Posła Rossijskiego? z drukarni VVarszawskiej wyszła 14. Octobra 1767. w ktorej pokrywaiąc swe gwałtowne kroki przeciw szczerym N. Imperatorowej Imci, intenciom, i respektuiącym cały Narod Polski (à tym bardziej pierwsze w Ojczyznie & in statu osoby) ktorą declaracio wkłada imposture na niewinnych Senatorow w niewolą pobranych, niby za

to:

to: *że w swoich czynnosciach zapomnieli o godnosci N. Imperatorowy Imci czerniąc rzetelnosć Iej zamysłow zbawiennych, nie interessowanych, i prawdziwie Przyiacielskich dla Rzpltey* w czym zawsze i przed Bogiem, i przed sumniennemi ludzmi znajdą swiadectwo niewinnosći.

Nie może Ojczyzna nasza nie lękać się, strasźliwych consequencij iesli pełnomocni Posłowie z granic woli swoich Monarchow wykraczaiącą władze, tak rozposcierać bendą. Nie może takowy postempek nie interessować zagranicznych Dworow, ile tych ktorym traktatowe względy i ucalenie onych w żywej muszą bydź pamięci. Nie mogą nie mieć czujnego oka na ten zwłaszcza absolutny Tractat, do ktorego czynienia z ujmą Religii od wiekow panuiącej, i wolnosći, Xze Poseł Rossijski przymusił wszystkie Stany skonfederowane, i na sejm Extraord. zgromadzone w przerzeczonym oblężeniu scisle trzymaiąc Senatorow, boiaźnią podobnejże iuż zabranym niewoli, i prowadzenia na schjlke, do siberij przerazaiąc, a Posłom więzieniem, biciem i męczeniem surowie grożąc, usta krępował. Czynienia Manifestow, przez zapobieżenie wszystkich Cancellarij po całym Pan'stwie, pod gardłem przijmowania onych zakazuiąc, a osobliwie resolucij swoich, na pismie bez podpisu swej ręki delegatom od Rzpltej do konferencij wyznaczonym danych, i do publicznego przed wszystkiemi Stanami czytania podanych, a wraz po przeczytaniu gwałtem od Imc P. Sekretarza Sejmowego odebranych, surowym zakazem do nie publikowania onych ani do publicznych Aktow podania Zabraniaiąc. Tak mowie, postępuiąc; nie podobna aby wszystkich Narodow Compassij nad wolnym Narodem naszym, a nad sobą samemi czułosći nie wzbudził Xże Imc wielki Poseł Rossijski.

Jakoż tedy rozumieć mamy? aby N. Imperatorowa Imc szcera w swych deklarayach Aliantka, a pełna

spra-

sprawiedliwośći i politowania Monarchini, mogła to ną sobie przewieść, iż by Iey szczere oświądczenia i żądze: widzenia Narod nasz wolnym, szczęśliwym, i spokoynym przy dawnym prawie, i naturze rządow Polskich iak nay gruntowniej utrzymanym, tak gwałtownym a prawie niewolniczym, tak nieszczęśliwym, i wieczne zamieszania sprawuiącym sposobem; podeptania wszystkich praw, i wolnośći Narodowych miały bydż zakończone. — Vide w deklaracij N. Imperat. fol. 9.

Pewna iest Rzplta Nasza wielkich słow N. Imperatorowy Imci w deklaracj swoiej, przez Xcia Repnina WWielkiego Posła swego w WWarszawie 26. Marca Ru 1767. ogłoszonych, a nie mniey ubespieczona z strony swoiej o Iej Naijaśnicyszej ufnośći, i niespodziewaniu się: *żeby krok Iej teraźnieyszy był miany za cel iakowy, przez ktoryby cokolwiek przeciwnego prawu i naturze rządow Polskich autoryzowała: i że żądanie Iej całe w tym zależy: zabiegać aby częśc iedna na drugą nie następowała, i obywatele między sobą, aby krwie nie rozlewali; i że wszystkaz świadczonych uczynnośći, pochodcąca dla N. Imperatorowj Imci wewnątrzna satysfakcya, w same wewnątrzne obrociłaby się żal, gdybj naymnieysza urośc miała supposicia, iz pod cieniem Iej posiłkow, śmiałe przeciw rządom, i ułożeniu Rzpltej znaydowały by się zamachj, dla tego, dla wygładzenia, aż do ostatniego niemal szladu, takowej suppozycj, ofiaruie usługę swoię Rzpltej, i żąda przez to z zarzutu tak delikatnej oczyśćic się materj: i że usiłowania N. Imperatorowj Imci nie mogą bydż chrzczone; zamachem na Religią Katolicką gdy pewnej częśći Narodu, własnośc obywatela* (za taką nadtrętnemi od Dissidentow remonstracyami udana) *wczasie generalnym chce przywroćic pacyfikacj; i ze Religia Ktorą krol, Ktorą pierwsi in statu, Ktorą częśc nayznacznicysza Narodu nasladuie, iest N. Imperatorowj obiektem uszanowanym, i będzie N. Imperatorowa Imc Religią tego charakteru między inszemi umiała* — Fol. 9. — Vide w liscie Ministra Graffa Panina fol. 9.

 dystyn-

dystyngwowac Religiami , nie chcąc ażeby iakowy ponosiła uszczerbek , tak w swoiej władzy , iako i w iednostaynosci swych obrządkow , ktoryby przez kommunikacią rozniących się od Ieyże wyniknąc mogł sentymentow . I że *N. Imperatorowa Ieymc gdyby na to Religio nastenpowano , pierwsza do Ieyże byłabj oborny , tak dalece ; iak religia bydż może interessem status , ktorego naymnicysza odmiana całe wzruszyć może corpus .* I że *traktuiąc przywrocenie Dissidentow z inszemi punktami , Ktore Narod roznic mogą , a traktuiąc to wszystko , tą drogą ; Ktorą ; N. Imperatorowa proponuie , nakłoni się N. Imperatorowa do opatrzenia wszelkiego , Ktore tylko rosządek dyktowac może ubespiecezenia , ażeby żadna z dozwolonych Religii w Polszcze z przepisanych sobie granic niewykraczała .* Te własne słowa , i oświadczenia N. Imperatorowj Imci szczerych intencj i żądania od Rzpltej wedle Ieyże kraiowych praw sprawiedliwości iak dalekie są od postępkow pełnomocnego Iej Posła ? Niech Sama N. Imperatorowa Imc wzorem rzetelności i sprawiedliwości , co komu własnego ieſt oddaiącey , w całej prawie Europie tą sławą słynąca , niech i cały swiat osądzi , żadną prewencyą z drogi prawego rozsądku nie sprowadzony .

Prawda że N. Imperatorowj Imci ieſt i to oświadczenie , *Iz ktobykolwiek z niencawści ku konfederacij Dissidentow , i ku posiłkom łaskawie dla Iej użyczonym wazył się na Dobra Dissidentow czyli ich osoby targnąc , takowego miec będzie za człeka Ktory w oyczyznie Ogień Woienny zapala .* I że *z tąd Woysko Iej tym obowiązane Ordynansem , żeby nie tylko wszelkim oprzeć się gwałtom , ale przytym każdego scigać aggressora , przymuszaiąc go do sowitej wszelkich krzywd i szkod poczynionych nadgrody .* Lecz i te tak iasne declaracie N. Imperatorowj Imci iak są opacżnie od Xcia Repnina Posła okropnemi postempkami wytłumaczone ? Niech i to cały swiat osądzi , Ktory zna

dobrze

dobrze rożność między gwałtami poczynionemi Dobrom i Osobom, a między stawaniem przy Kardynalnych prawach panuiącej w Narodzie Religii, i Wolnościach prawosławnych. Między Zabranianiem czynienia, i pomaganiem dochodzenia krzywd poczynionych na osobach, lub Dobrach. A między prawnym, i prawozdaią cym wglądaniem w krzywdy od strony zaniesione i zażalone; między opieraniem się wszelkim gwałtom, i ściganiem aggressora prawom i sądowi podległego, i w criminale poszlakowanego, a między posiłkowaniem bądź cale niewinnego, bądź z zadanej winy usprawiedliwić się przychodzącego, dopieroż sprawiedliwe wyroki o innych dać powinnego, a zatym od wszelkiej boiaźni przymusu, dalekie zdania swoie oznaymuiącego. Iaśniey mowiąc niech cały swiat osądzi kto komu gwałt uczynił, czyli ci Senatorowie, i Posłowie, ktorzy wedle przysięgi swoiej, i povinnej oyczyźnie wierności, stawaiąc mężnie przy prawach, i wolnościach Narodowych, stali się celem tak uciążliwego zabrania i więzienia od I W. Xcia. Posła Rossijskiego, czyli też sam Xże Poseł gwałtownych zażył srzodkow przeciw gorliwym i najpierwszym Senatorom? Kto winien nadgrody krzywd, tak wielkim, i tak wielce prawami Kardinalnemi ubespieczonym Osobom. i fortunom poczynionych? czyli ci godni Senatorowie co skonfederowani i na wolny Sejm wedle ubespieczenia N. Imperatorowj, i żądania satysfakcij; przyiaznym usiłowaniom swoim, a gruntownego usprawiedliwenia praw i krokow Rzpltej doprasżalisię, czyli też Xże Poseł Rossijski, co całą siłę, iak swoich przemysłow, tak VVojska Rossijskiego, na to gwałtownie obrocił, aby moc i gurowanie Dissidentow na ruinach publicznej wolności i praw Narodowych wystawił.

Niech cały swiat sądzi ieśli w wolnym zwłaszcza Narodzie Polskim z takowego sposobu sejmowania; bez

 przy-

przyſięgi I. O. Xcia Karola Radziwiła Marſzałka ſejmowego, bez wyznaczenia i przyſięgi Deputatow do konſtytucij, nie powſtawſzy w Poſelskiej izbie w Swiątnicy cudendarum legum, bez należytego powitania N. Krola P. N. M., i bez ucałowania panuiącej Iego ręki, chociaż ſie prawa, i pacta conventa przyſięgą I. K. M. ſtwierdzone tego domagaią, Owſzem z przeciwnego prawom a cale gwałtownego poſtępowania, iżeli naſtąpić mogły pożądane N. Imperatorowy skutki Extraord. Sejmu; dla uſpokoienia zamieſzania Statûs, dla adminiſtrowania każdemu ſprawiedliwośći, i wygładzenia rożnic i nieukontentowania Żaleconego. Milczą prawa między uzbroionemi Woyskami, a Xże Poſeł Roſſijski to ſprawił, że nie tylko Kardynalne prawa zamilkły, ale też i ſami prawodawcy iedni cale milczeć muſieli, drudzy za ſprawiedliwą praw i wolnośći obronę, za otworzenie ſzczerych a N. Imperatorową Ieymc zawſze reſpektuiących zdań ſwoich, w niewolą do więzienia ſciſłego zabrani, ſtali ſię potomnym wiekom przykładną Oyczyzny ofiarą, ale oraz i dowodem iawnym zawiedzionych, i osławionych przez Xcia Posła Roſſijskiego ſzczerych intencij i przyiaźni N. Imperatorowy Imci. Komuż bowiem na myśl przyiść może? kto za rzecz podobną ku wierzeniu poczyta, żeby N. Imperatorowa Iejmc tak nieporownanych przymiotow Pani i Monarchini, przyiazne miała czynić declaracie, a przeciwne wydawać rozkazy Posłowi ſwemu? Nie można tej myśli przypuśćić bez grzechu przeciw N. Imperatorowy Imci, przeciw tak ſzczerym, a potyle kroć doświadczonym prawdziwej Aliantki i Przyiaciołki dowodom.

Sama tedy czyli nieprzyiaźń, czyli też porywczość I. VV. Xcia Posła Roſſijskiego i N. Imperatorowy Imci sławię pokrzywdzenie, i Narodu naſzego ze wſzyſtkiemi prawami i wolnośćiami, przez takowe Jego kroki, podeptanie i zahańbienie ſprawiła. Oto

Oto po zabraniu w niewolę przerzeczonych Osob po tak wielu gwałtownosciach, przeciw prawom wolnosciom i Religii panuiącej częścią uknowanych, częścią poczynionych I. VV. Xże Poseł VVielki Rossijski daie przeciw sobie swiadectwo, gdy w declaracij siebie usprawiedliwić chcącej die 14. Octobra 1767. wydanej mowi: *Nizej podpisany daię o tym wiedzieć Przeswietnej Konfederacij Generalnej złonczonej Korony Pol. i VV. X, Litt. będoncej pod protectią N. Imperatorowy Imci z upewnieniem istotnym, i solennim z continuacią tej wysokiej proteccij iako też pomocy i wsparcia N. Imperatorowej Imci dla Konfederacij Generalnej ubespieczenia praw, i wolnosci Polskich, i zabieżenia wszelkim besprawiom ktore się w formie Rzondu znajduią a prawom Kardinalnym Kraiu są przeciwne, N. Imperatorowa Imc nie żonda nic więncej, iako uszczensliwienia Rzpltej; i nie przestanie dodawać Jej swych posiłkow, dla tego celu, bez żadnego interessu i nadgrody, inszej ztond nieszukaionc korzysci, iako: bespieczeństwa, uszczensliwienia i wolnosci zacnego Narodu Polskiego, iako to iest wyrażono iasnie w declaraciach N. Imperatorowej Imci; ktore Gwarancią Rzpltej Iej possessie actualne, iako y prawa, Iej forme Rzondu i Prerogatiw Każdego.*

Niechże cały swiat weyrzy czy się zgadzaią postępki Xcia Imci Posła VVielkiego Rossijskiego z tak solennemi, a szczeremi N. Imperatorowj Imci declaraciami. Nie można wierzyć, aby takowe mysli i intencie N. Imperatorowj Imci zgadzały z żądzą Jej widzieć Rzpltą wolną, szczęsliwą, i uspokoioną.

Volnosć owa wszelakiej Religij, ktorą niegdyś Dissidenci sami sobie przez podobne terazniejszym gwałty i skargi wciągneli i przywłaszczyli, wie Rzplta, Swiadczą historie Ojczyste, iakie kłotnie, iakie nieszczęsliwosci, iakie zamieszania, iakie wolnosci Koscielnych i Kraiowych ubli-

ubliżenie przynosiła? poki pod Panuiącej Religij władzę nie była poddana. Rownośc urodzenia, Imie braci szlachty, zna Mądra i sprawiedliwa Monarchini N. Imperatorowa Jejmc; że w innych kraiach Katolikom nie daie prawa do wolnośći: iak publicznego exercitium Religij, tak prerogativ Kraiowych, ani uwalnia od Karania przestępcow prawa tej wolnośći broniącego.

Na koniec I. V. Xże Imc Repnin Poseł wielki Rossijski na ostatniej sessij sejmowej (o co specialiter protestuię sie.) bendąc obecnym czytaniu przez pomienionego Sekretarza Sejmowego, iak podanych przez delegaty stanow Rzpltej punktow, tak swoich absolutnych a cale plenos ordines nie respektuiących, a co wienksza! szczerej declaracij N. Monarchini Swiej odpowiedzi (podobno dla tego własnă renką nie podpisanych, i do akt publicznych podania pod gardłem zabronionych) gdy wymuszony co do wszystkich punktow bezprawych akt limiti przeczyrano a o zgode nan pytał I. O Xze Marszałek Seymowy, i gdy Kilka tylo faworizuiących zgadzało sie., a wszyscy inni tak Senatorowie, iako i Posłowie obojga Narodow milczeli, lecz tym milczeniem nie zezwalali, bo wzdychaiąc, i zadumienie nad gwałtem Religij i wolnośći Narodowey knowanym, oświadczaiącc protestowali sie.; czenśćią przem, czenśćią wzdychaniem, i rąk załomywaniem, wtedy I. V. Xże Poseł wielki Rossijski do Aktu limiti Seymowey podpsy od N. K. P. N. M. i od Marszałkow Konfederackich obojga Narodow otrzymawszy (iakby rzecz wedlug declaracij przyiaznej N. Imperatorowy Imci otrzymaną, i nie poruszoną ważnośc maiącą) przyioł, i do Aktow podac kazał; a wszendzie po całym krolestwie zabiegł, aby Manifestow przeciw takowym gwałtownośćion nie czyniono.

Dla czego Ja ubespieczaiąc z obowiązku charakteru mego Rzpltą po million razy protestuie się przciw wszystkim

ſtkim czynnosciom ; krokom , poſtempkom , i Konſtitu-ciom , gdyby iakiekolwiek użyte , czynione , i uchwalone na terazniejſzym Sejmie , i kiedykolwiek bydz miały kto-reby wierze S. Katolickiej uſzczerbek czyniły , wolnosciom i prawom Kardinalym Rzpltej ſzkodziły : Jako Poseł mu-ſiałem ſzukać tego ſpoſobu : że powrociwſzy z Sejmu do Pttu mego Grodzienſkgo , a maiąc ex vi urżendu mego Piſarskiego nad Kſiengami i Aktami Ziemskiemi Pttu Gro-dzienskgo władze i diſpoſicio prawami pozwoloną , a czy-niąc zadosyć funccij moiej Poſelskiej , tudzież evinkuiąc Sumnienie moie , a ſtawaiąc z należytym uſzanowaniem N. Imprtwj Imci przy Jej ſzczerych i mocnych declara-ciach , pod ktorą zoſtaiąc tarczą , żadnych od nikogo nieobawiaiąc ſie pogrożek , takowy Manifeſt ſolenny ſo-lenniſſime & cordialiter zanoſzę , i do wiadomosci , wſzy-ſtkich ſtanow Rzplty podaie renką moią własną podpiſa-wſzy w Akta Ziem. Powiatu Grodzienskiego zeznaie , zo-ſtawiąc ſobie moc , i wolnośc w dalszym czaſie poprawie-nia , i przyczynienia teraźnieyſzego Manifeſtu Datum w Grodnie Roku , Mieſiąca , i Dnia ut ſupra.

KAROL LITTAWOR CHREPOWICZ
Marſzałek Konfederacij Piſarz Ziemski y Poseł na Seym Extraordynaryiny VVarſzawski Po-wiatu Grodzienskiego z Prowincyi V. X. Litt. m. p.

Loco ✠ *Sigilli.*